

Til

**Familie- og kulturkomiteen
Stortinget**

Fellesorganisasjonen (FO)

Høringsmøte 1. mars 2010

**Kommentarer til endringer i barnevernloven og
adopsjonsloven**

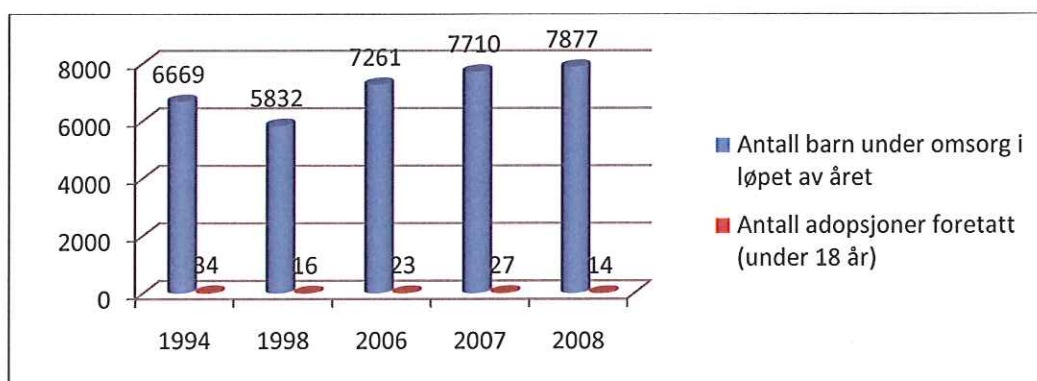
Prop. 7 L (2009-2010)

Fellesorganisasjonen (FO) organiserer nærmere 25.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsarbeidere. Disse er viktige aktører innenfor velferdsstaten, og mange arbeider innenfor barnevernet og andre velferdsinstanser for utsatte barn og unge og deres familier.

FO vil med dette notatet gi våre synspunkter på forslaget om endringer i barnevernloven og adopsjonsloven knyttet til spørsmålet om besøkskontakt etter adopsjon som barneverntiltak.

Adopsjon som barneverntiltak

Figuren nedenfor viser antallet adopsjoner som er gjennomført for barn som har vært under offentlig omsorg i årene 1994, 1998, 2006, 2007 og 2008.

Adopsjon som barneverntiltak er ikke mye brukt som vi ser av figuren. Departementet ønsker å bidra til at en bør vurdere dette som et aktuelt tiltak for flere barn enn det som gjøres i dag. FO vil advare mot å lage måltall for andelen adopsjoner i barnevernet. Det vi ønsker velkommen er fokus på hva som er barnets beste basert på en individuell vurdering. Vurderingen av om adopsjon er hensiktsmessig må gjøres med utgangspunkt i forståelsen av barnets beste i den unike situasjon det enkelte barn befinner seg i. FO har i høringsvar av 12.12.08 til endringsforslag i barnevernloven fra Barne- og likestillingsdepartementet støttet at det gis tydeligere retningslinjer og føringer for hvordan adopsjon kan realitetsvurderes som barneverntiltak i lys av en individuell vurdering om barnets beste.

I de tilfeller hvor adopsjon anses som hensiktsmessig og der dette blir gjennomført, bør barneverntjenesten tilby oppfølging til adopsjonsfamilien også etter adopsjonen. Barnets behov og forutsetninger og overgangen fra status som fosterhjem til å ha foreldreansvar kan tilsi at det er hensiktsmessig at adopsjonsfamilien kan få bistand og støtte. Ansvar for oppfølging bør i utgangspunktet ligge hos adoptivforeldrenes bostedskommune. Barnets opprinnelige barneverntjeneste, adoptivforeldrene og den nye barneverntjenesten bør i samarbeid utarbeide en plan for oppfølging fra barnevernet i det første året etter adopsjonen. Barnet selv bør kunne delta i dette arbeidet etter fylte 12 år, og før dersom dette er ønskelig fra barnet selv eller vurderes hensiktsmessig. Det bør generelt være lav terskel for adoptivforeldre for å få hjelp fra barnevernet videre i barnets oppvekst. Dette bør fremkomme tydelig i retningslinjer.

Mulighet for kontakt mellom barn og opprinnelig familie etter adopsjon

FO har i høringsvar av 15.06.09 til endringsforslag i barnevernloven og adopsjonsloven fra Barne- og likestillingsdepartementet, støttet at barn etter en adopsjon skal kunne ha rett til kontakt med sin biologiske familie. FO mener det er viktig at adopsjon med besøkskontakt må initieres og gjennomføres på barnets premisser og ut fra deres behov, og den individuelle barnets beste-vurderingen må ligge til grunn her som i alle andre beslutninger som tas med hjemmel i barnevernloven.

I forbindelse med vurdering av adopsjon med besøkskontakt må barneverntjenesten innhente informasjon fra barnet, opprinnelige foreldre og mulige adoptivforeldre, og vurdere de synspunkter som kommer frem i lys av barnets beste. Barnets eventuelle forsterforeldre må vurderes av barnevernet om de er egnet som adoptivforeldre i en åpen adopsjon, og selv si fra om de ønsker å være adoptivforeldre.

FO mener at en eventuell besøkskontakt ikke skal begrenses til opprinnelige foreldre, eller det som kalles biologiske foreldre i loven. Vi mener barnets mulighet til å ha kontakt med opprinnelig familie er viktig, men det er ikke alltid at det er foreldrene det er bra for barnet å ha kontakt med. Vi mener begrepet *opprinnelig familie* kan være en god beskrivelse av barnets familieære nettverk som er knyttet til de biologiske foreldrene. Tanter, onkler, besteforeldre, søsken, steforeldre osv. kan være aktuelle for barnet å ha besøkskontakt med, og ved å bruke *opprinnelig familie* som begrep i loven fremfor *biologiske foreldre*, sikres en reell individuell vurdering av hva som er barnets beste når det kommer til å foreslå/bestemme hvem barnet skal ha besøkskontakt med dersom besøkskontakt vurderes som aktuelt etter adopsjonen.

Når det gjelder regulering av annen type kontakt, som telefoner, sms, brev, nettsamfunn mv. med utpekte far opprinnelig familie, mener vi at dette ikke behøver hjemles i lovs form, men at dette heller må være et tema som bringes opp ved behov mellom adoptivforeldre, barnet og opprinnelig familie i samarbeidet med barnevernet rundt besøkskontakten.

Synspunkter på lovforslaget som nå foreligger

Oppsummert støtter FO forslaget i sin helhet, med unntak av at mulige adoptivforeldre skal kunne sette premisser for om barnet skal ha besøkskontakt eller ikke, samt om hvem kontakten skal kunne gjelde for.

FO mener forutsetningene som må ligge til grunn for mulighet for kontakt mellom barn og deres opprinnelige familie etter en adopsjon må være at barnet er positiv til dette der det er gammelt nok til å uttrykke vilje rundt dette med ord eller kropp, og at totalvurderingen av barnets beste er at dette er hensiktsmessig.

FO mener det ikke er hensiktsmessig at fosterforeldre og mulige adoptivforeldre skal kunne stoppe muligheter barnet har til besøkskontakt med opprinnelig familie etter en adopsjon dersom dette er vurdert til barnets beste. Det betyr at vi ønsker at den delen av setningen som sier ”og adoptivsøkernes samtykke til slik kontakt foreligger,” i ny § 4-20 a, 1. ledd, 2. setning i barnevernloven, skal strykes. FO ønsker videre et tillegg etter 2. setning som sier: ”Blivende adoptivforeldres vurdering skal vektlegges”.

Når det gjelder avgrensningen departementet velger å gjøre på hvem i opprinnelig familie barnet skal ha rett til kontakt med, så er som sagt FO uenige i at dette kun skal gjelde biologiske foreldre. Søsken, besteforeldre, tanter, onkler, steforeldre mv. kan også, eventuelt i stedet for, være viktige for barnet å opprettholde kontakt med etter en adopsjon. Departementet angir at de av forenklingssyn bare ønsker at fylkesnemnda skal forholde seg til biologiske foreldre. Dette er et vårt synspunkt i strid med barnekonvensjonen på det å vurdere som er barnets beste ut fra dets individuelle situasjon. FO anbefaler derfor at barneverntjenesten i den konkrete sak utreder aktuelle personer der kontakt er mulig og ønskelig ut fra premissene for denne ordningen. I lovteksten i § 4-20 a 1. setning bør da ”biologiske foreldre” byttes ut med ”opprinnelig familie”. Samme ordlyd må endres i overskriften på § 4-20 a, samt i 3. ledd 2. setning.

FO støtter forslaget i proposisjonen om det rettslige knyttet til ankemuligheter mv. i § 4-20 a 5. ledd, hvor biologiske foreldre og adoptivforeldre gis noe ulike rettigheter. Selv om vi mener besøkskontakten skal være aktuell for andre enn og flere enn biologiske foreldre, bør foreldres rettstilling fortsatt være den samme. Men, barnets rettstilling styrkes i dette, da loven slik blir mer fleksibel for å sikre god håndtering av barnets faktiske opplevelse av hvilke relasjoner i

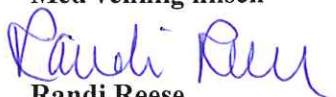
opprinnelig familie som er hensiktsmessig å fortsette. FO mener ikke at andre enn biologiske foreldre skal kunne kjøre saker i rettsapparatet knyttet til spørsmål rundt adopsjon.

FO støtter at barneverntjenesten i barnets opprinnelseskommune, dvs. den kommunen som hadde omsorgsansvaret for barnet ved adopsjonstidspunktet, skal ha formelt ansvar for at eventuell besøkskontakt igangsettes og gjennomføres, og videre revurderes ved behov, jf. forslag til § 4-20 a 2. ledd. Og i tråd med våre synspunkter om at familier som har adopsjon som barneverntiltak bør få tilbud om oppfølging av barneverntjenesten i sin egen kommune uavhengig av eventuell besøkskontakt, er det viktig at det slås fast i lovs form at denne oppfølgingen kan gjøres av adopsjonsfamiliens bostedskommune etter avtale. Vi ser for oss at dette også bør kunne skje etter henvendelse fra adopsjonsfamilien.

FO mener det er viktige signaler som gis i proposisjonen om at det offentlige skal strekke seg langt for å dekke utgifter til kontakt, både for opprinnelig familie og for adopsjonsfamilien.

FO støtter til sist forslaget om at personer bosatt i Norge som ønsker å adoptere et barn fra sitt opprinnelsesland, skal forhåndsgodkjennes av norske myndigheter, på lik linje med annen adopsjon i Norge, jf. endringsforslagene i adopsjonslovens §§ 14 a og 19. Dette anser vi som viktig kvalitetssikring på barnets vegne, og dette vil bidra til å styrke adopsjonsinstituttets legitimitet.

Med vennlig hilsen

Randi Reese
forbundsleder

Ellen Galaasen
fagkonsulent